

IV.

12. V předmětné věci je nepochybné, jak ostatně správně uvádí i Městský soud v Praze (bod 5), že podání prostřednictvím datové schránky vůči orgánu veřejné moci (viz ust. § 18 ZoEÚ) je učiněno okamžikem dodání datové zprávy do schránky orgánu veřejné moci (viz též usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010 sp. zn. 9 Afs 28/2010, nebo Budiš, P., Hřebíková, I.: *Datové schránky*. 1. vydání. Olomouc. ANAG, 2010, str. 110). Z výše uvedeného je patrné, že stěžovatelka dodala, tj. doručila předmětné odvolání Obvodnímu soudu pro Prahu 5 dne 9. 5. 2011 v 19:27:30 hod. (datová zpráva ID 45878919, bod 10). Argument městského soudu o tom, že stěžovatelka tuto skutečnost nikterak neprokázala, je lichý, když výše uvedené skutečnosti jsou obsaženy v informačním systému datových schránek (viz ust. § 14 ZoEÚ) a jsou obecným soudům plně dostupné (bod 10); jedná se tak o skutečnosti známé soudu z jeho činnosti, jež není třeba v občanském soudním řízení dokazovat (viz ust. § 121 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů). O to víc je zarážející, že městský soud i ve svém vyjádření k ústavní stížnosti setrval na svém závěru o opožděnosti stěžovatelkou podaného odvolání, a to i přesto, že byl stěžovatelkou opakovaně upozorněn na skutečnost, že „Identifikátor elektronického podání,“ z nějž při svém rozhodování městský soud vycházel, neobsahuje údaj o dodání datové zprávy, nýbrž je nastaven tak, že odděluje okamžik dodání a doručení datové zprávy jako v případě doručování fyzickým a právnickým osobám (viz vyjádření realizátora datových schránek, bod 10).

13. Vzhledem k uvedeným skutečnostem dospěl Ústavní soud k závěru, že postupem Městského soudu v Praze došlo nejen k porušení zákona, tedy zejména příslušných ustanovení občanského soudního řádu a ZoEÚ, ale že tímto postupem bylo zároveň porušeno i základní právo stěžovatelky na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Obvodní soud pro Prahu 5 svým postupem, kdy odmítl odvolání stěžovatelky pro opožděnost a Městský soud v Praze, který potvrdil předmětné usnesení, aniž by spolehlivě prověřil okamžik doručení odvolání, zabránily tomu, aby se stěžovatelka stanoveným postupem mohla domoci svého práva u nezávislého a nestranného soudu; jinými slovy, aby byl její opravný prostředek řádně projednán a bylo o něm rozhodnuto (obdobně nález sp. zn. I. ÚS 578/06 ze dne 14. 3. 2007 (N 49/44 SbNU 629), nález sp. zn. IV. ÚS 2492/08 ze dne 14. 7. 2011).

Skryto spoplatňující webstránky

Martin Husovec

Soud	Okresný soud Poprad
Sp. zn.	17C/113/2010
Datum	20. 12. 2012
Fáze řízení	podané odvolanie
Dostupnost	blog.eisionline.org

Dňa 20.12.2012 vydala sudkyňa Okresného súdu Poprad, JUDr. Markéta Marečková, pomerne zásadné rozhodnutie vo veci skrytého spoplatňovania webstránok, známej v ČR a SR aj ako „60- eurové faktúry“. Žalovaný, ProContet, s.r.o., sa voči rozhodnutiu odvolal a tak tento spor popri mnohých ďalších bude pokračovať na Krajskom súde v Prešove. Rozhodnutie Okresného súdu Poprad je však prvým meritórnym rozhodnutím v tejto kauze.

Spor vo veci samej vznikol tak, že spotrebiteľ, ktorý chcel pre kamaráta zabezpečiť verš, blahoželanie k narodeninám, sa pripojil sa na internet, objavil stránku žalovaného, následne vypísal prihlasovací formulár, aby ho stránka pustila ďalej. Keďže na stránke neobjavil vhodné verše, stránku opustil. Asi o jeden až dva mesiace obdržal zo strany žalovaného faktúru na sumu 60 eur. Po doručení faktúry žalovaného emailovou komunikáciou žiadal o zrušenie registrácie. Žalovaný oznámil, že to nie je možné. Faktúru uhradil s poukazom na vyhrážky zo strany žalovaného. Pri registrácii na internetovom portáli sa totiž vo Všeobecných obchodných podmienkach (VOP) žalovaného skrývala odplatnosť registrácie. VOP boli navyše umiestnené na nie dobre viditeľnom mieste, pričom registračný formulár vopred neindikoval, že ide o uzatvorenie zmluvy s akýmkoľvek protiplnením.

Predmetné konanie je vedené dvoma žalobcami. Žalobcom v prvom rade je spotrebiteľské združenie, ktoré si uplatňuje kolektívne nároky podľa zákon o ochrane spotrebiteľa (ZoOchrSp) a druhým je priamo jeden z poškodených, ktorý žalovanej spoločnosti zaplatil predmetných 60 eur. Spotrebiteľské združenie žalovalo o zdržanie sa pokračovania v takomto spôsobe podnikania na Internete a o odstránenie protiprávneho stavu vydaním bezdôvodného obohatenia všetkým dotknutým spotrebiteľom, ktorí už zaplatili. Priamy poškodený žaloval o vydanie bezdôvodného obohatenia (60 EUR) a primerané zadosťučinenie v peniazoch (ďalších 60 EUR) za vytrpenú ujmu. Sudkyňa Marečková všetky nároky v zásade priznala, a následne aj *ex offo* určila veľké množstvo ustanovení VOP za tzv. neprijateľné zmluvné podmienky s rozširujúcimi účinkami podľa § 53a ObčZSR.

Rozhodnutie predstavuje jeden z prvých prípadov, kedy bola konštatovaná absolútna neplatnosť spotrebiteľskej zmluvy uzatvorenej elektronicky, a to z dôvodu, že svoju odplatnosť skrývala do VOP. Rozsudok poukazuje na úskalia elektronickej kontraktácie, problematiku inkorporácie VOP a nepriamo tiež na problém tzv. prekvapivých klauzúl. Sudkyňa Marečková uvádza, že:

“V zásade najpodstatnejšou je podľa názoru súdu v súvislosti s nejasným dojednaním o spoplatnení služby skutočnosť, že zmluva ani Všeobecné obchodné podmienky nemôžu slúžiť na to, aby dodávateľ služby pri umiestňovaní údajov o cene služby využil lešť a nekalú obchodnú praktiku, tieto údaje umiestnil tak, aby priemerný spotrebiteľ mal problém pri orientácii v údajoch o spoplatnení služby a tým spôsobom dodávateľ služby získal väčší počet záujemcov o službu, než aký by bol získal, ak by údaj o cene služby v zmluve resp. Všeobecných obchodných podmienkach bol definovaný pre priemerného spotrebiteľa zrozumiteľným spôsobom. [...] Súd dospel k záveru, že ani jeden zo základných atribútov zmluvného vzťahu nebol v zmluve upravený jasným a určitým spôsobom. Je treba uviesť, že obsah celého zmluvného vzťahu bol neobvyklým spôsobom zakomponovaný vo Všeobecných obchodných podmienkach. Pričom je bežné a súčasťou obchodných zvyklostí, že podstatné náležitosti rozhodujúce pre prejav vôle spotrebiteľa uzatvoriť zmluvný vzťah sa nachádzajú v samotnej zmluve a Všeobecné obchodné podmienky obsahujú vysvetľujúce a doplnujúce dojednania. V tejto súvislosti súd konštatuje, že odkaz na Všeobecné obchodné podmienky bol až na konci úvodnej stránky, nebol osobitne zvýraznený, pričom takéto dojednanie vzbudzuje dojem nepodstatnej časti zmluvy na úrovni poznámky uvedenej pod čiarou, keď priemerný spotrebiteľ má legitímne očakávanie, že v odkazových ustanoveniach Všeobecných obchodných podmienok sú len ustanovenia vysvetľujúceho a doplnujúceho charakteru vo vzťahu k podstatným náležitostiam uvedeným v samotnej zmluve a nie ustanovenia, ktoré sú podstatné a rozhodujúce pre rozhodnutie spotrebiteľa uzavrieť zmluvný vzťah. Samotná skutočnosť, že celý obsah zmluvy je súčasťou Všeobecných obchodných podmienok sama o sebe nepredstavuje rozpor so zákonom resp. dobrými mravmi, i keď ako bolo konštatované ide o neštandardné konanie dodávateľa.”

Súd sa bližšie zaoberal aj otázkou zobrazenia kontraktčného formuláru: “Zo zobrazenia internetovej stránky www.basne-portal.sk je zrejme, že stránka odkazuje pod čiarou s ornamentom na Všeobecné obchodné podmienky. Na úvodnej stránke je zvýraznený tučnejším písmom údaj o výhernej súťaži, avšak najpodstatnejší údaj o tom, či služba poskytovaná dodávateľom je bezodplatná resp. spoplatnená sa nachádza na konci úvodnej stránky bez osobitného zvýraznenia odkazu na Všeobecné obchodné podmienky. [...] Napokon nič na právnom posúdení nemení i prípadná existencia údajov o spoplatnení služby nad odkazom vo Všeobecných obchodných podmienkach (viď čl. 17 spisu), keď vzhľadom na veľkosť písma (neprimerane menšie od ostatného písma informácií úvodnej stránky, ťažko čitateľné) je pravdepodobné, že obtiažna čitateľnosť údajov priemerného spotrebiteľa odradila od ich čítania. Uvedené údaje sú čitateľné skôr za pomoci optických prístrojov ako s bežným zaostrením zraku. Pokiaľ bol údaj o spoplatnení služby uvedený v čl. 4 a čl. 7 Všeobecných obchodných podmienok, treba uviesť, že ustanovenia čl. 4 len odkazujú na čl. 7, v ktorom bez optického zvýraznenia sú uvedené údaje o cene a dĺžke trvania zmluvného vzťahu. Neobvykle je aj cena v čl. 7 uvedená iba slovom, hoci bežne sa uvádza číslom i slovom.”

Keďže rozhodnutie potvrdilo, že zo strany žalovaného došlo k používaniu nie len neprijateľných zmluvných podmienok v zmysle § 53 ObčZSR, ale aj nekalých obchodných praktík v zmysle § 7 ZoOchrSp, vyjadril sa súd aj k výkladu priemerného slovenského spotrebiteľa využívajúceho internetové služby: “Podľa rozhodnutí Európskeho súdneho dvora (C-201/96, C-220/98) bol ustálený pojem „priemerný spotrebiteľ“ ako spotrebiteľ daného tovaru, ktorý je v rozumnej miere dobre informovaný, vnímať a obozretný. Pokiaľ žalovaný zamietal, že v danom prípade priemerný spotrebiteľ vo vzťahu k ponúkanej službe je odlišný od priemerného spotrebiteľa nakupujúceho v maloobchode, súd je názoru, že priemerný spotrebiteľ využívajúci služby poskytované na internete sa vyvíja. V súčasnosti je priemerný spotrebiteľ využívajúci internetové služby v zásade zhodný s priemerným spotrebiteľom nakupujúcim v maloobchode, keď v súčasnosti internet používa značné množstvo priemerných spotrebiteľov nakupujúcich v maloobchode bez toho, aby osobitne ovládali prácu s počítačom, mali adekvátne vzdelanie.”

Hoci sa s rozhodnutím možno stotožniť čo do dosiahnutého výsledku, niektoré ustanovenia VOP boli podľa nášho názoru označené za neprijateľné zmluvné podmienky veľmi “predčasne”. Ako zaujímavý právny konštrukt možno hodnotiť výkon odstraňovacieho nároku spotrebiteľským združením vo forme žiadosti o vydanie bezdôvodného obohatenia voči všetkým spotrebiteľom, hoci, ako upozorňujú odborníci¹, ide o konštrukt s nulovým exekučným potenciálom. Určite bude zaujímavé sledovať ako sa argumentáciou prvoštupňového súdu vysporiada Krajský súd v Prešove.

Posudzovanie právomoci slovenského súdu v prípade dištančného e-deliktu

Martin Husovec

Súd	Okresný súd Bratislava I
Sp. zn.	15C/24/2012
Datum	28. 2. 2012
Fáza řízení	rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť
Dostupnosť	blog.eisionline.org

Sudkyňa Okresného súdu Bratislava I., JUDr. Oľília Belavá, sa na konci februára postavila negatívne k vydaniu predbežného opatrenia v spore o ochranu osobnosti voči spoločnosti Facebook, Google a Wikidot. Vo vzťahu k prvým dvom spoločnostiam konania zastavila pre nedostatok právomoci, zatiaľ čo vo vzťahu k posledne menovanej spoločnosti návrh meritórne zamietla po tom, ako konštatovala právomoc slovenského súdu.

Spor na ochranu osobnosti vznikol v súvislosti so spoločenskou aférou ‘Gorila’, ktorej žalobca je jedným z hlavných aktérov. Na Okresnom súde Bratislava I. sa z dôvodu ochrany osobnosti domáhal nasledovného.

1 Názor Doc. JUDr. Csacha k článku HUSOVEC, Martin. OS Poprad vo veci skryto spoplatňovaných webových stránok. *Lexforum*. Vydanie 20 apríla 2012 [cit. 2012-06-04]. Dostupné na <http://www.lexforum.cz/390>